

3322

פרוטוקול מס' 39/ד
מסיעור ועדת הפנים
שהתקיים ביום ב', ט' סיון תשט"ו - 30.5.55
בשעה 09.00

משתתפים: ב. חת - היו"ר
ע. אסף
א. חביבי
ח. מגורי-כהן

מוזמנים: מר לנדמן - משרד הפנים
מר פיאנסטה - סתורגמן

סדר-הצגות: 1. משרד המטונה על המחוז - חיפה (ע' 1)
2. עוספיה (ע' 3)
3. שפרעם (ע' 7)
4. משטרת שפרעם (ע' 10)
5. טירה (במשולש) (ע' 11)

1. משרד המטונה על מחוז חיפה (09.00)

משתתפים: חברי הוועדה
המוזמנים

מר לנדמן - המטונה על
מחוז חיפה

מר לנדמן:

הירושה שהותירה לנו ממשלת הפנוט בשטח של
שלושן מקומי לא היתה גדולה. בתקופת
המנדט היו בשטח ארץ-ישראל כולה 15 מועצות מקומיות, 9 עיריות ו-42
מועצות כפריות ערביות. מתוכן נשארו בגבולות מדינת ישראל: מועצה מקומית
אחת (בכפר-יאסיף), ושתי עיריות: נצרת ושפרעם. שפרעם הינה מקום לא גדול,
אבל בהשוואה לכפרים אחרים, ומתוך רצון לשמור על הסטטוס המוניציפלי
שכבר היה לה, נשארה שם העיריה. כיום פועלות במדינה 12 מועצות מקומיות,
שני כפרים ערביים הנכללים בתוך מועצות אזוריות, ו-21 מוכתרים. יש גם
אזרחים ערביים הנורים בעיריות מעורבות. מספרן של אלה מגיע ל-6.
המוכתרים מובו ע"י הממשלה בעיקר בנוגד מבין השייכים של הברואים. כל
משרדי הממשלה דאגו תועלת במינורי זה, בעיקר משרד החינוך והבריאות.
אלה השתמשו במוכתרים הללו לקיום השירותים הממלכתיים שם. גם המושל
הצבאי - באזורי הממשל הצבאי - מחייב הקמת מועצות מקומיות או מינורי
מוכתרים.

בסך-הכל יש במדינה כ-100 כפרים ערביים. יש
כמה מוכתרים שאינם מתמנים ע"י שר הפנים. שאר הכפרים אין להם כל
סטטוס מוניציפלי.

בידי רשימה של כל הרשויות המקומיות הערביות,
הכוללת פרטים בנוגע לכינון המועצה וכל ההסטוריה עד להפעלתן של המועצות.
(מחלקת הרשימה לחברים). יש לנו קשיים גדולים בעת כינוןן של המועצות,
בעיקר משום שהכפריים אינם ששים לנטל הכספי שהמועצה המקומית מחייבת.
יש גם קשיים המתמאים באורח-החיים המיוחד של הערבים. כל צורת-העבודה
במועצה המקומית, כל המכונה המודרנית עם הנהלת פנקסים וכו' - כל אלה
הם גורמים מכבידים שהתושבים מפחדים מפניהם.

א.ב.

סידור ועדת הפנים
30.5.55

מר לנדמן:

כשתערכנה הבחירות הכלליות ביולי השנה, יהיו כל המועצות המקומיות נבחרות. לא תישאר אף רשות אחת מסוגה.

הינדל:

אם יש מספר כפרים ערביים בהן אין מועצות ולא כל סטטוס מוניציפלי אחר משום שהתושבים אינם הפציה בנך - כיצד אתם יודעים שאין התושבים רוצים?

מר לנדמן:

משלד הפנים החליט שכל כפר שיש בו למעלה מ-2,000 תושבים הוא מועמד ראשון להיות מועצה מקומית. למשד הפנים יש תכנית עם שמות שהועברה לכל המחוזות. הממשלה ביטלה את ועדי-הכפרים שהיו קיימים בממשלת המנדט לשפורסם חוק לימוד חובה והיה הכרח בהקמת רשויות חינוך מקומיות. בכפרים קטנים בהם יש פחות מ-1,000 תושבים - בעיקר בשבטי בודדים - ימנה שר הפנים מוכתרים. במקומות בהם יש למעלה מ-2,000 תושבים, ימנה מועצה מקומית. במקומות בהם יש פחות מאלף תושבים - ימנה מוכתרים.

מר ברגמן:

לשאלת הינדל - ידועים לנו הדברים מלפני מעשה ואחרי מעשה. בכפרים בהם יש מועצות מקומיות יש תלונות כבדות בעיקר בכל הנוגע לגביית המסים. מצבם של הכפרים דליה ועוספיה למשל הוא טוב ביחס, ואילו עדיין לא נמצאה דרך לגבות את המסים מהתושבים. נזאת למרות שהמועצה במקום היא נבחרת.

מר לנדמן:

משד הפנים חייב להחזיר בכל מועצה מקומית משד שלם, וחייב לדאוג למשד החל מטפסי קבלה וגמור בספרי-קופה, כי אנשי המקום אינם מתמצאים בשטח זה. בוסף על הכיבושים בעל-פה שאנו מקיימים לאנשי הכפרים, אנו מפרסמים מפעם לפעם חוזרים אינפורמטיביים המכילים חומר הדרכת הנראה לנו כאשוב. (מחלק דוגמת החוזר).

המסים שאנו מטילים על המקומות הערביים הם נמוכים ביותר, אך הגבייה היא חלשה והקשיים הם עצומים. באזורי הממשל הצבאי עוזר אף המושל הצבאי בגביית המסים. (מחלק לחברים טבלאות סטטיסטיות על מצב גביית המסים, וטבלאות המראות את תקציבי הרשויות הערביות).

חברי הוועדה יראו מתוך הטבלאות שאין כמעט כל התקדמות בענין זה של גביית המסים בהשוואת השנים 1952 ו-1953.

בכפרים הערביים נעשות עבודות פיתוח חשובות. ראשית כל אנו משתדלים להכניס בכל הכפרים מים לשתייה, ובמידה שיש מים במקום - יש בכל המועצות המקומיות מים לשתייה וגם קצת להשקאה חקלאית. ברוב הרשויות המקומיות בוסדו חדרי-לימוד לבתי-ספר, ובמקומות אחדים כמעט שנבנו בתי-הספר מחדש. אנו מתחילים עתה בהכנסת חשמל לשובים הערביים. המקומות הראשונים שמקבלים חשמל הם הכפרים טייבה וטירה במשולש הסכומים המושקעים בכך הם עצומים, אבל הממשלה נרתמת לדבר ונותנת הלוואות בשיעורים ניכרים.

בידי רשימה של מפעלים ועבודות-ציבוריות בכפרים הערביים, רשימה המשקפת במה משתתפים התושבים בהוצאות ומהי מידת השתתפותם של המקומות. (מחלק לחברים את הרשימה). כן אפשר לדאוג ברשימה זו את מידת השתתפותה של הממשלה בעבודות אלו, השתתפות המגיעה ברוב המקרים ל-50%. הסכומים מתכסיים ע"י הלוואות ומענקים מאת הממשלה.

הכפר עוספיה מונה 2400 תושבים, מהם 500 בוגרים והשאר דרוזים. מידת פעילותה של המועצה ומצב גביית המסים איננו בסדר. במשך שנות קיומה של המועצה בעוספיה הספיקה להכין תכנית מתאר בשביל הכפר, לסלול קטע של כביש, ולשכלל מספר דברים בתוך בית-הספר. זו הייתה המועצות הנחשלות ביותר.

2.2.

סיור ועדת הפנים
30.5.55

2. עיון פלייה (10.45)

משתתפים: חברי הוועדה

- המוזמנים
 מר ברגמן - הממונה על הפחוז
 שייך לביג אבו רוכון (יו"ר המועצה)
- חברי המועצה {
 שייך נג'יב מצנור
 שייך צאלח טראביה
 חוסיין אסעד חמדאן
 סבדא רוחאנה
 מברד מערוף
 ברהום צאלח הלון
 נור אלדין אבו פארס
 מהנא סאבא.

היו"ר נג'יב חת:

ביקורנו כאן הוא חלק מתכניתה של ועדת הפנים לנקר במועצות מקומיות שונות - יהודיות ולא-יהודיות - במסגרת סמכויותיה של הוועדה. היה בדעתנו להגיע לכאן עוד לפני חושים מספר, אבל הדבר לא יצא לפועל עד היום.

יו"ר המועצה:

אנו מודים לחברי ועדת הפנים על ביקורם ועל התעניינותה של הוועדה בשאלות המועצה המקומית.

המועצה המקומית בעוספלייה היא מועצה מסונה. היא מונתה ב-3.2.51 והוקמה בהתחלה כנסיון. מספר החברים במועצה הוא תשעה. כיום שבעה הם דרוזים ושניים נוצרים. המועצה שמונתה פעלה כגוף מכונן הפועל לבחירת מועצה נבחרת בשיטה דימוקרטית חפשית.

המועצה הממונה כיהנה בתפקידה עד סוף 1952. בתחילת 1953 הוקמה מועצה נבחרת בדרך דימוקרטית וחפשית, שמספר חבריה - תשעה.

איזור שיפוט של המועצה ומספר תושבי הכפר: - איזור שיפוט של המועצה כולל כ-2,000 דונם אדמה. המועצה חותרת לקראת הרחבת השטח ואיזור רוב אדמות הכפר לתחום שיפוט של המועצה. מספר תושבי הכפר מגיע ל-2350 נפש, מהם 1800 דרוזים, 500 נוצרים ו-50 פליטים.

תקציב המועצה:

הוצאות	הכנסות	שנת הכספים
9500 ל"י	9700 ל"י	1951/52
" 16600	" 16750	1952/53
" 19200	" 19200	1953/54
" 20500	" 20800	1954/55
" 80000	" 28500	1955/56

חינוך: יש בכפר בית-ספר יסודי הכולל 10

חדרים. שמונה מהם של הכפר ו-4 בשכר שבת. בית-הספר כולל 460 תלמידים - בנים ובנות - ובכלל זה גן-ילדים שמספר הילדים בו - 60. מספר המורים - אחד-עשר. מספר הכתות - שמונה. בהתאם לחוק חינוך חובה בישראל אין כמעט תלמיד נערך מעבר מבית-הספר כדי להחטק מלימודים. לאלה שסיימו כתה ח' לא היתה אפשרות לשלים את לימודיהם בבית-ספר בכפר, ואילו אלה שיש להוריהם אמצעים וזכויות להקנות לילדיהם חינוך תיכוני - עברו לבית-ספר תיכוני מחוץ לכפר. יש כאלה שאף זכנסו לטכניון.

א.ב.

ס'נר ועדת הפנים
30.5.55

י'ר המועצה:

בריאות: - יש בכפר מרפאה ובה אחות אחת. אלא שבשעת הכרח נאלצים אנו להביא רופאים - או לשלוח את החולים לבתי-חולים או לקופת-חולים שאליה משתייכים תושבי הכפר. המועצה דרשה למנות רופא מיוחד לכפר, או שקופת-חולים תשלח רופא מיוחד לשני הכפרים דליה ועופפיה. אם ישלח רופא כזה יהיה זה צעד לשיתוף כל התושבים במרפאה. ברצוני גם לציין שעד כה לא היה לנו אלא מקרה אחד של שיתוף ילדים מזה חמש שנים.

שירותים סוציאליים ומעד: - אין בכפר מקרים סוציאליים קבועים. המועצה עזרה בשלושה מקרים במתן תמיכה כספית מלאה לטיפול בבית-חולים, וב-10 מקרים עזרה המועצה חלקית. במקרים רבים הוסיפה המועצה עזרה בניכוי הסכומים או בצמצום של הסכומים שאנשי הכפר היו חייבים לשלם לצרכי הטיפול. בן עזרה המועצה בקניית מלבושים לילדים העניים בכפר.

משרד המעד עוזר לשתי נשים זקנות שאינן יכולות לעבוד ואין להן מה להתפרנס, בסכום חודשי בסך 8 לירות. משרד המעד משלם גם את משכורת העובדת הסוציאלית. תקציבה של המועצה לצרכים אלה הוא 350-400 לירות לשנה. המועצה חוקקה גם חוק עזר למלאכות ותעשיות השונות.

השירותים המקומיים: - המועצה חוקקה חוק-עזר לניקוי אשפה. ~~היא~~ את חוק העזר הזה התחילה המועצה כבר לבצע.

סלילת כבישים: - בשנה שעברה התחילה המועצה המקומית לסלול כבישי-גישה וכבישים פנימיים ששטחם הכולל הוא 5,000 מ"ר. מפעל זה עלה 15,000 לירות שמהם משתתפים בעלי הרכוש עצמם ב-75% ואילו המועצה המקומית - ב-25%. משרד העבודה נתן לנו גם אלף ימי-עבודה במפעל זה. המועצה הוזיטה לסלול כבישים פנימיים נוספים בשנה זאת בתוך הכפר, בהתאם לחוק-עזר מיוחד שנחקק על-ידיה.

תכנון הכפר: - המועצה מכינה תכנית מתאר של הכפר. מבצע זה נמסר לידי המהנדס ברוד מחיפה, ויסיימם בקרוב. דבר זה עלה לכפר קרוב ל-2,000 ל"י.

הקמת חדרי נוספים בבית-הספר: - המועצה מתכננת להקים עוד שני חדרי נוספים בבית-הספר בשנת הכספים הבאה, וכבר הוכנה המפה לצורך זה. המפה כוללת ששה חדרי וחדרי-שירות, ואושרה ע"י משרד החינוך וע"י המחלקה לבניין ערים בחיפה.

קו טלפון: - בכפר יש מרכזיה טלפונית לא-אוטומטית המשרתת חמשה מספרים, ובכללם המועצה המקומית.

תחבורה: - התחבורה בין הכפר לחיפה איננה משביעה-רצון, כי האוטובוס האחרון יוצא מהכפר ב-7.30 בבוקר ואחר-כך נפסקת התחבורה עד 14.30. משעה זו יש תחבורה עד שעה 16.00 שאז היא נפסקת עד למחרת בבוקר. והרי יש עובדים המסיימים את עבודתם אחרי השעה ארבע וחייבים לחזור לביתם. והכפר הרי אינו רחוק מאחוזת אלא תשעה קילומטרים. אנו מבקשים מאת המוסדות הנוגעים בדבר לעזור לנו בארגון התחבורה והתנועה, וזאת בעיקר מאחר שפניותינו בעניין זה לא נשאו פרי.

מפעל המים לשתייה ולהשקאה: - כפרנו סובל ממחסור רב במים - מי שתייה והשקאה - בעיקר בשמו. זו שהגשמים היו מעטים והבורות לא נתמלאו. כבר בראשית הקיץ מגיע מחיר פח מים ל-80 פרוטה. בסוף הקיץ ייתכן שהמחיר יעלה כפליים. על כן אנו מבקשים לתת לנו אשראי או הלוואות מספיקות על-מנת שנוכל להקים את המפעל.

חשמל: - אנו זקוקים מאד לרשת של חשמל בכפר. וחדרי הכפר איננו רחוק יותר מ-3,5 קילומטר ממרכז החשמל בסביבה. מאחר שהכפר נמצא לא רחוק מחיפה, ובשטח הררי, ואנו מקווים שיהיו לנו עונות של תיירות - אנו מקווים שתהיה התעניינות רבה בהקמת שני המפעלים החשובים הללו, ואנו מבקשים עזרה ממשית בניצוץ. מפעלים אלה ישפרו בלי ספק את מצבנו הכלכלי ויאוששו את הכפר בכללו.

סיור ועדת הפנים
30.5.55

יור המועצה:

אנו מקווים שבואה של הוועדה הזאת יביא לדאגה
למילון בקשותינו אלו, ואנו מקדמים את פניכם
בברכה.

השייר בג'יב סוצור:

ברצוני לציין במיוחד את ענין המחזור במים. לכפר
הזה באים תיירים ואורחים רבים, ובכללם עתונאים
אמריקאים ואחרים. אנשים אלה רואים את בשינו הנושאות את כד-המים על
ראשיהן ומיד מתעוררת אצלם השאלה: מדוע? האם אין הממשלה עוזרת לכם בהשגת
מים? הם שואלים. ובענין זה אנו מוצאים את עצמנו בסבוכה. אין אנו יכולים
להגיד שהממשלה עוזרת, ואנו יכולים להגיד להם שאין היא עוזרת. הכפר נמצא
במרכז בוך של כל-כך, ואילו המחזור החמור במים אינו מאפשר לנו לפתח
קייטנות כפי שרצונו.

בתקופת המנדט הנייה הממשלה תכנן למפעל מים
בכפר, אך הדבר לא יצא לפועל. אני חושב שהתיקים נמצאים עדיין ביד הממונה
על המחוז בחיפה. אינני רוצה שהממשלה תכסה את כל ההוצאות מכיסה. אולם
אנו מבקשים מהממשלה אשראי לצורך זה.

הוא הדין בענין החשמל. באים אלינו תיירים ואורחים,
ואלה בשארים לפעמים אחר חשכה, ולא תמיד המנורות הן במצב תקין, והאורחים
שואלים תמיד מדוע אין אצלנו חשמל. מרכז החשמל רחוק מאתנו רק כ-3,5
קילומטר וביצוע החיבור אינו קשה.

בשאלת החיבור וציתוי להוסיף שבי-הספר שלנו
מפגד מאד פנחילנת רמתו החינוכית. חסרים לנו מורים, בעיקר במקצוע העברית.
יש רצון עז מצד התלמידים והוריהם, אבל חסרים האמצעים.

היור ג. חת:

על השלטון המרכזי והשלטון המקומי לעבוד מתוך
התאמה ביניהם. על השלטון המקומי הוטלה הסמכות
לגבות מסים. לא תמיד ההכנסות המקומיות מספיקות לצרכים מקומיים ולכן
עוזרת הממשלה המרכזית לשלטון המקומי. אבל לסוד השלטון המקומי הוא בכך
שהמקום משתדל לשאת את עצמו בהוצאותיו. אנו בסוג שלכל חברי ועדת הפנים
יש אהדה למפעלים שהוזכרו: מים, חשמל וכו'. אנו מסכימים שיש לכם צורך
רחוק בכל הדברים הללו. ובמידה שהדבר תלוי בנו - בוודאי נמליץ בפני הממשלה
שתעזור לכם במידת האפשר. אבל ראשית עלינו לדעת מה מוכנה המועצה המקומית
מצדה לתרום לענין זה? דבר זה חשוב לא רק מטעמים כספיים: לא מטעמים
חינוכיים.

שמענו למשל שנשנת 1952/53 היה תקציב ההכנסות
של המקום 16750 ל"י. אבל משרד הפנים הודיע לנו שנצטוו רק 3453 ל"י -
פחות מ-20%. מהי הסיבה לכך? אם המקום גובה בצורה בזאת את מסיו - כיצד
יכול הוא להיכנס בהתחייבויות גדולות יותר למים, כבישים, חשמל וכדומה?
אין אתם מציעים שנוכל לעזור לכך בדבר?

ע. אמת:

יור המועצה אמר ששטח שיפוט של המועצה הוא
בערך אלפיים דונם. הוא אמר גם שהמועצה שואפת
להגדיל את שטח שיפוט. האם אפשר להבין מכך שיש שטחים השייכים לתושבי
הכפר ואינם בכללים בשטח שיפוט של המועצה? אם כן - מהי הסיבה לכך?

יור המועצה:

יש אדמות חקלאיות השייכות לתושבי הכפר ואינן
בכללות במסגרת השלטון המקומי, ולא בשטח אחר.
שטח האדמות הללו הוא כ-600-700 דונם.

א. חגיבי:

מנין התכוונה ממשלת המנדט לקחת בשעתו את המים
עבור מפעל המים שתיכונה? האם יש מים בסביבה?

שייר בג'יב סוצור:

מים אלה יגיעו מג'למי, מרחק של 4-5 קילומטר
מכאן. יש שם ארבע בארות, ושתי בארות סגורות.
בקשנו להקים קישאבה על באר אחת כדי להביא משם מים. המהנדס שהכין את
החישובים היה סר אטקס. הכל נמצא במשרדי הממונה על המחוז.

א.ב.

ס'ור ועדת הפנים
30.5.55

מהו המענק שמקבל הכפר ממשרד הפנים?

א. חב'בי:

שמענו שיש פה אחד-עשר מורים. האם אלה הם אנשי
המקום? על יסוד מה קבעה המועצה שרמת החינוך
במקום נמוכה?

ע. אסר:

מספר המורים אינו מספיק. את מקצוע העברית סלמד
מורה אחד ל-500 תלמידים.

ש'יר נג'יב מנצור:

י'ור המועצה:

לשאלת הפיגורים בתשלום המסים: - בשנת 1952/53
היתה המועצה מסונה. ידוע לכם שבאותה תקופה -
תקופת הנחירות למועצה הנבחרת - כל מפלגה השתדלה לשכך את תביעתה למסים
מאת התושבים. זאת היתה לדעת הסיבה לחוסר גביית המסים באותה שנה. בשנים
שלאחר מכן חלה התקדמות, אולם אני מסכים שהמצב אינו משיע-רצון. וזה
משהי סיבות: א) התושבים טרם התרגלו לשאת בהוצאות ולשלם את המסים הטביעים
מהם למועצה המקומית; ב) יש גם כאלה שמצבם החמרי הוא קשה ואינו מאפשר
להם למלא את חובתם האזרחית, למרות רצונם הכנה לעשות זאת.

מהו האחוז שבנו מהתושבים לעומת מה שצריכים היו
לשלם? ומהו המענק?

הי'ור נ. חת:

אנו מקבלים ממשרד הפנים 1,000 לירות לשנה כמענק.
נוסף לכך אנו מקבלים 7,5% ממס-הכנסה ציינתי
כבר שמשרד העבודה נתן לנו אלף ימי עבודה לבניית הכביש, שהם 4,000 ל'י.

י'ור המועצה:

האם מתכוונת המועצה להשתתף במפעלי המים והחשמל,
או האם הכוונה היא לקבל את כל הטכום מהממשלה?

הי'ור נ. חת:

בוודאי שאנו מוכנים להשתתף, אבל במידת יכולתנו.

י'ור המועצה:

האם ביקשתם כבר את העזרה ובייתקלתם בסירוב?

הי'ור נ. חת:

י'ור המועצה:

הגשנו בקשה בענין מפעל החשמל. תבעו מאתנו
80 אלף לירות. אנו רואים סכום זה כמוגזם, כי
המרחק הוא 3,5 קילומטר בלבד, והכל במישור אחד. בענין המים פניתי לחברת
"מקורות" ולמשרד החקלאות. מאחר שלא נעניתי - מצאתי לנכון לפנות אישית
לראש הממשלה. כתבתי לו מכתב והוא שלח לפני כחדשיים מכתבה מטעם משרד
החקלאות. שוחחנו, והצגתי בפניו את דרישותי. הוא הבטיח לדבר עם "מקורות".
הבינותי שהתכנית היא להביא מים מאחוזה הקרובה.

פניתי גם ל"מקורות" באמצעות משרד החקלאות.
הוברר לי כי יש תכנית לספק לנו מים במסגרת מפעל מיוחד לביית-אורן והכרמל,
אשר אין יודעים בדיוק מתי יוקם. הקשרתי גם עם מר ספקטור שיש לו זכיון
במפעל המים באחוזה ושאלתי אותו אם יש אפשרות להעביר את המים גם אלינו.
הוא אמר שאם "מקורות" מסכים - מצדו לא תהיה התנגדות.

מוכ'ר המועצה:

לשאלה בענין גודל המענק: - בשנת התקציב 1952/53
נרשמו: הכנסות - 16,000 ל'י. גבינו מתוכל למעשה
3,000 לירות. בשנת 1953/54 נרשם בתקציב סך של 19 אלף לירות כהכנסה.
נבנו למעשה 13 אלף. מהן 4,5 אלף לירות פיגורים (מתוך סכום משוער של
6,500 לירות).

הי'ור נ. חת:

אנו מקווים שהמועצה תהיה יותר פעילה ותבנה
מהתושבים מה שמגיע מהם. משרד הפנים והממשלה
נענים במידת האפשר לדרישות התושבים. - במידה שאנשי הכפר יחשבו שאין
נענים במידה מספקת לדרישותיהם - הם מוזמנים לפנות לוועדת הפנים ולסעון
בפניה את טענותיהם. אבל העיקר הוא שהם בעצמם יהיה שלטון מקומי, כלומר:
שירצו לטפל ולדאוג שהכל יהיה בסדר.

סיוור ועדת הפנים
30.5.55

3. שפועם (1255)

משתתפים: ג' בור ג' בור - יו"ר העיריה
סיכאל אשקר }
חומסין סליח עלימן } העיריה

מר הראבן - המסובה על סחוז הצפון
מר רשתי - קצין המיעוטים
ר/סרן כץ - המושל הצבאי
סגן י. סהן - הממשל הצבאי

ראש העיריה:

אני מקדם בברכה את חברי הכנסת. הפרלמנט
הוא הבית העליון של המדינה, ואני שמחים לאחד
את חברי ועדת הפנים. ברצוני לפתוח בסיפור תולדות שפועם.

שפועם היא כידוע העיריה. העתיקה שפועם שמה
הערבי הוא "שפעמר". כאן היה מושב הסנהדרין. ההסטוריונים מוכיחים
שעקבות הסנהדרין במקום זה קיימים עד היום. בתקופה מאוחרת יותר הוקמה
כנסייה במקום בשם "כנסיית יעקב הקדוש". בימי הביניים המשיכה שפועם את
קיומה, ובימי העותומאנים - בשנת 1910 - הוקמה המועצה המקומית הנבחרת
מטעם מטשלת תורכיה, בראשותו של דאוד טלחמי, אשר את תמונתו אהם רואים
על הקיר. המועצה המשיכה לכהן בתפקידה גם בתקופת המנדט וממשיכה גם
במדינת-ישראל.

המועצה המטיקה לפעול רק במשך תקופה קצרה,
והזדה ותונתה ב-1951, ומאז היא ממשיכה בתפקידה.

המועצה החלה בסלילת כבישי גישה וכבישים
פנימיים. מטרתה הראשונה הייתה להקים מפעל מים לכפר - מי שתיה והשקאה.
פנינו למחלקת החקלאות בעיין זה, וביקשנו את עזרתם בחפירת באר על
חשבון העיריה. לאחר פניות רבות חפרו ומצאו מים, ואז העבירו את הזכיון
ל"סקורות". עובדה זו היא מצעדת ביותר. "סקורות" ביקשה מאתנו לשלם
סך של 51 אלף לירות עבור הזכיון של מפעל המים, ואנו נאלצנו להסכים
לדרישה. פנינו לבנק האפוחיקאי בבקשה לקבלת סלווה מתוך תקציב הפיתוח.
הוסכם לתת לנו סלווה בסך 12500 לירות מתקציב הפיתוח, בוסף על 26000
לירות באמצעות משרד החקלאות. עכשיו אנו נתבעים לשלם סכום בוסף.

סלווה אלו שהזכרתי ניתנו לנו מתקציב הפיתוח
ובאמצעות משרד החקלאות, ואלה עזרו לנו להקים את מפעל המים. אך החובות
הללו מהווים מעטסה כבדה על קופת העיריה החייבת לפרוע אותם בטוועדם, דבר
המעכב את יתר מפעלי העיריה החיוניים כמו: מפעל הביוב, החשמל והקמת
בית-ספר, מפעלים שהקמתם תוכננה עוד לפני שנתיים. המפעלים האחרים אינם
נחשבים אצלנו כ"חיוניים" לעומת אלה שהזכרתי, ואת ביצועם נדחה
לעת-עתה לזמן גלתי סוגבל. הכוונה היא להקמת גנים ומדשאות

אני חוזר ומביע את תודתה של המועצה על
ההתעניינות מצד ועדת הפנים של הכנסת בשאלות המועצה, ומקווים שתושיטו
את ידכם ותגישו לנו את העזרה הדרושה על-מנת שנוכל לקיים את מפעלינו
בהתאם לתכניות.

היו"ר ב. חת:

אני מודה לראש העיריה על דברי ברכתו. שמו
כאחד מראשי העיריה הוותיקים בארץ ידוע לכל
אחד מחברי הוועדה וטוב עשה שקשר את ההווה עם העבר.

א. חביבי:

במצאים כאן עתה שלוש מחברי המועצה. היכן
הם היתר?

א.ב.א.

ס' יור ועדת הפנים
30.5.55

אחד התפטר, אחד נפטר והשלישי חולה. בסך-הכל יש במועצה תשעה חברים.

ראש העירייה:

הייתי מעוניין לשמוע מכם תביעות שיש לכם לממשלה, בעיקר למשרד הפנים.

א. חביבי:

תביעותינו מתרכזות בעיקר בכניסת עזרה להקמת מפעלים קונסטרוקטיביים, בעיקר חשמל, ביוב, הקמת בית-הספר ובעיית המים.

ראש העירייה:

בעיר קיים מספר של מים, מאחד וכד מים עולה 100 פרוטות, וגם זאת קשה להשיג. אנו חושבים

מינאל גשור:

שחזרת "מקורות" טענת את העברת המים למפעל. אנו מפעילים פוטור ישן בן 23 שנה שאינו מספיק כי מספר כוחות-הסוס שלו הוא קטן מאוד.

מר הרמון:

אני מקווה שבכונן הבא ייעשה הנסיון הראשון להעביר את המים, ורק לאחר הנסיון נדע מהו המצב. פרט לבעיה של "זכויות המים" אני חושב שהמחיר היה הוגן והמים יגיעו לכל בית. אבל כרגע אי-אפשר לדעת זאת בוודאות כי טרם נעשה משהו מטעמי. הקידוח עבור מפעל המים הזה הוא קידוח מיוחד. בטיפה שצריך יהיה לתת לשפועם עזרה - נעשה זאת. אבל קודם-כל על העירייה להיות פעילה יותר בשטח של גביית המסים, דבר שכיום עומד בשפל המדרגה.

המעמסה הרובצת על עיריית שפועם היא בערך 5,5 לירות לצפוף, לעומת 146 לירות לנפש בחיפה ו-26 במקורות אחרים. בשנה שעברה גבו קצת פחות מ-50% מהסכום המגיע לפי הערכת הממשלה, לאחר שקיצצו בתקציב. לאחר הבחירות של ראש העיר אנו מקווים שתייעשה עבודה ברובה יותר בשטח זה, ולאחר שנינוכח שאמנם יש הכנסות לכיסויי ההלוואות - נוכל לעשות משהו. ראש העיר בעצמו טוען שקשה להם לשלם את ההלוואות. לפי קצב הגבייה כיום קשה יהיה לתת להם הלוואות נוספות.

לכבישים וטורכיות הוקצב השנה סכום של 7000 לירות. הם לא ביקשו הלוואה נוספת לסדרה זאת. עכשיו מתברר שהם זקוקים לשם כך ל-12 אלף לירות נוספות. גם בענין המים הסכום ששוער בתחילה היה קטן יותר, ודבר זה גורם להפסדים לעירייה. בתור צעד ראשון היינו רוצים לראות קצת זירוז בגביית המסים, ואנו מקווים שנוכל לעזור להם לסיים את מפעל המים. העיכוב בענין זה הוא כרגע טכני בלבד, אבל נדע את המצב יותר טוב בעוד 10 ימים לאחר שאיבת-הנסיון.

א. חביבי:

אם העירייה היתה מקבלת על עצמה להקים את המפעל בכוחות עצמה, בלי "מקורות" - האם היא חושבת שהדבר היה חוסך לתושבים, או היה עולה יותר מ-51 אלף לירות?

ראש העיר:

אי-אפשר להעריך את הדבר משום שגם הסכום של 51 אלף לירות נצטרך לקבל כהלוואות וגם לשלם עליו דיביט, מלבד הוצאות החשמל. אבל אני חושב שאילו העירייה היתה עושה זאת בעצמה לא היה הסכום עולה על 51 אלף לירות.

א. חביבי:

מהו הדבר שעיכב בעד ביצוע המפעל הזה כפי שרציתם מלכתחילה?

ראש העיר:

משרד החקלאות עיכב.

א. חביבי:

מהו סכום הטעוק בו ששתתפת הממשלה בתקציב העירייה?

ראש העיר:

השנה הסכום הוא 1,000 לירות. בשנה שעברה היה הסכום 1500 לירות.

א. חביבי:

מהו הסכום הכללי של התקציב?

א.ב.

ט"ו תמוז תשנ"ה
30.5.55

ראש העיר:
סכום התקציב משנת 1954/55 הוא 50 אלף לירות (שנת 1954/55).
יש עוד מעוקים מטעם הממשלה; למרפאה בבתים 1000 לירות, ומטעם משרד
הסעד ניתנו 1200 לירות. בסך הכל ניתנו השנה מעוקים בסך
3200 לירות.

ע.מ.מ.:
האם מפעל המים מכרוץ גם לשימוש להסקאה
או רק לשתייה?

ראש העיר:
גם להסקאה וגם לשתייה. ההסכם היה שייצגנו
לנו 100 אלף מט"ע לשתייה, ו-300 מט"ע להסקאה.

ע.מ.מ.:
כמה ילדים יש אצלכם בבית-הספר, מהו מספר
המורים ומהי השתתפות המקום בהוצאות החינוך?

ראש העיר:
יש אצלנו 1200 תלמידים ו-30 מורים ומורות.
בשנים הקודמות שולמו ע"י העירייה 20%
ממשכורות המורים, לאחר מכן - 30% ואילו עכשיו - 40%. בבית-הספר
הממשלתי יש 500 תלמידים ו-8-9 מורים.

יש בכפר בית-ספר השייך לעדתו של הבישוף
חכיה ובו 210 תלמידים. יש בית-הספר לנזירות סנוצות עם 393 תלמידות.
יש כגון בית-ספר מעורב אבנצלי ובו 160 תלמידים.

הינר ג.מ.:
את הסכום בו משתתפת העירייה האם היא באמת
משלמת או שזהו רק חוב?

ראש העיר:
הסכום שולם בחלקו ובחלקו הוא עדיין חוב
שהעירייה חכה. יש גם הוצאות אחרות כמו:
תיקונים, שיפוצים ושכר עבודה למטעם סכומים אלה משתלמים ע"י המועצה.
לפני זמן מה חידשנו גם את הדיהוט בבית-הספר, דבר שעלה כ-1,000 לירות.

הינר ג.מ.:
שמעתי מהממונה על המחוז תלונה על גביית
המסים. ב-1952/53 גבו בערך 60% מהמסים.
כיצד היתה הגבייה בשנים האחרות?

ראש העיר:
חל שיפור-מה. אבל עלי לציין שבין בתי המגורים
יש בתים השייכים לאפוטרופוס לבכטי נפקדים
וגם אלה חייבים במס. המסים הללו אינם משתלמים, ואנו רושמים את
הסכומים הללו תחת הסעיף "חייבים". יש לציין גם את ענין ההקדשות שגם
שם יש פיגורים. אי-אפשר לומר שלפיגורים הללו אחראית המועצה במישרין.

יש גם בעיית חוק העזר למלאכות ותעשיות
(מס עסקים). כגון יש חילוקי-דעות בפירוש החוק. משום כך הגשנו הצעה
לתיקון החוק. לפי שעה כל הסכום ממס זה נרשם בסעיף "פיגורים". הגרעון
הזה קשה ליחס אותו אפוא לחוסר יזמה מצד העירייה בגביית המסים.

מר הראש:
אינני מדבר על נכסי נפקדים. ההסדר בענין
החוק הוא גרעי - כל הכסף הולך למטח צדקה.
ראש המועצה אמנם מבקש שהכסף של החוק הנכנס מספרעם יוחזר לו, אבל
ההסדר הוא גרעי. העירייה חייבת להקטות את לבה ולגבות את המסים או
להטיל עיקולים. המועצה מכינה שומה, והחשבונות מתנהלים לפי השומה
שהמועצה מכינה. מר רשתי יושב בוועדת הערעורים ושם נקבע גובה המס.
אינני מתכוון לגביית אותם הסכומים שהזכיר ראש העיר ושלהם אין העירייה
אחראית. אני מתכוון לאותם סכומים הניתנים לגבייה ע"י העירייה - פרט
לאפוטרופוס, לחוקף וכו'.

ראש העיר:
ברצוני עוד להוסיף שהבישוף חכים גם הוא
מסוחרר מתשלום המגיע ממנו, מאחר שהוא טוען
שהוא מוציא את סכומי ההכנסה לבית-הספר. ולפי חוק מוסדות חינוך
ציבוריים משנת 1952 הדבר אף ניתן לו.

א.ג.

ט"ו וועד הפנים
30.5.55

ראש העיר:

ולדברי מר הראבן: לבו של ראש העיר הוא קשה מאוד,
אלא שהוא חייב להתחשב במצבם של התושבים. הוא גם
חושב שהמפעלים הללו שהעיריה חייבת להקים, אפשר להקים בהדרגה, מבלי
להטיל עומס כבד מדי על האזרחים בבת-אחת.

הי"ר ג. חת:

אנו שמחים לסמוע סמפעל המים עומד בפני סיום
ביצועו ועל סף הגמטו. ועדת הפנים מוכנה מצדה
תמיד לסמוע ובמידת יכולתה אף לעזור. לכולנו היה הרושם שהמטונה על המחוז
בכל-זאת עוזר לעיריה, ואני בטוח שהוא אף ימשיך בכך גם להבא. גם הטמסלה
תעשה כמיטב יכולתה. אבל מוסדות הסלטון המקומי עליהם לדעת שבין תפקידיהם
האחרים עליהם גם לגבות בסדר את המסים. אם תרצו לפנות אלינו - נהיה תמיד
מוכנים לסמוע מה בפיכם.

טיכאל אסטר:

ברצוני עוד להוסיף שהמועצה הגישה בקשה בשעתו
בענין הרחבת תחום שיפוטתה, אך עד עתה לא נתקבלה
תשובה מניחה את הדעת.

מר הראבן:

הענין נמצא בטפול. יש עוד קסיים בענין הנפקדים.
קרה כבר שהכללנו אדמות של אנשים שהיו צריים
בכפל טכונ. אנו בודקים עכשיו מי נמצא בכפרים השכנים, והענין יימסך עוד
טפול חדשים.

הי"ר ג. חת:

בענין זה יכולה המועצה לפנות לוועדת הפנים אשר
תעביר את השאלה לשר הפנים ולקבל ממנו תשובה.
מר לנדמן יברר את הענין במסדר הפנים ויביא לנו את תשובתו.

4. משטרו שפרעם (1420)

סטתתפים: חברי הוועדה

המוזמנים

מר סלע } בסיס המסורה - שפרעם
מר עופר }

(ארוחת - צהרים)

מר עופר:

הבני סברך את חברי ועדת הפנים של הכנסת ליקורם
במקום. אני מצטער שהביקר הוא קצר כל-כך, ואני
סקווה לראות אתכם כאן בביקורכם הבא עת ארוכה יותר כדי שאוכל להראות לכם
את המקום ולהסבירו לכם. דרך צלחמה.

הי"ר ג. חת:

אני מודה לכולכם על קבלת-הפנים הנאה ועל ארוחת-
הצהרים שטעמתי בה זיכיתם אותנו.

א.ב.

סיוור ועדת הפנים
30.5.55

5. טירה (בטסולט) (1730)

מסתתפים:

- חברי הוועדה הטומנים
- סרן לונטקין - המטסל הצבאי
- צווילח עבדול האדי מנצור (יו"ר המועצה)
- עומר אדריס פדילי
- חסן מוחמד נאצר
- סעיד יוסף סולטאן
- עבדול ראוף אבדהים חברי המועצה
- סמארה
- עבדול רחטאן אבו חיס
- אברהים חליל קאטם
- מוחמד אחמד עבדול-חיס
- עבדול פתאח אבדהים
- דעאם
- אחמד עלי כורי (מאצכיה)

המועצה הינה מועצה מטונה, ומונחה בתאריך
22.5.52

יו"ר המועצה:

בסמי ובסם תושבי הכפר אני מברך את כבוד האורחים על ביקורכם הראשון בכפר. המועצה מונחה ביזמתו של משרד הפנים שעליו מוטלת האחריות בסם המטסלה. ברצוני לחזור ולהודות בהזדמנות זו לכם ולמטסלת ישראל על עזרתם ולציין את מעשיה של המועצה בקידום הכפר ופיתוחו במסך שלוש שנות קיומה של המועצה.

המועצה המקומית הוקמה ביום 22.5.52 והחלה בעבודתה הרשמית כדלקמן: המועצה יטבה 72 יטיבות חוקיות מיום הקמתה ועד היום. ביטיבותיה אלה הוחלפו דעות והתנהלו ויכוחים על הנוסאים הטונים שעמדו על סדר-היום. אחוז גדול מהחלטותיה של המועצה נתקבלו פה-אחד. המועצה חקקה חוקי-עזר שקיבלו אישור משר הפנים ופורסמו בקבצי התקנות. ברצוני לציין אחדים מבין חוקי-העזר הללו:

חוק עזר על קנסות של 20% על פיגורים בתשלום הטסים - 1952. חוק-עזר לנקיון והוצאת אספה בדחובות - 1953. חוק עזר לסווקים - 1953. חוק עזר לתכנון שטח סיפוחה של המועצה - 1953. חוק עזר למטי עסקים לסנות 1953/54 ו-1955. חוק עזר למפעל המים.

כן הבינה המועצה תקציבים עבור שנות הכספים 1952/53, 1953/54, 1954/55 ו-1955/56, כדלקמן:

בנות 1952/53 אומדן ההכנסות היה 54 אלף לירות. ההכנסות בפועל - 30 אלף ל"י. מהן היו 400 לירות מענק משרד הפנים. אומדן ההוצאות היה 49 אלף ל"י. ההוצאות בפועל - 28 אלף לירות. הוצאות אלו מתחלקות כדלקמן: הנהלה - 2,000 ל"י; בית-ספר - 6,000 ל"י; מפעל המים - 6,000 ל"י; שונות - 1,000 ל"י. בריאות - 1,000 ל"י. המועצה שילמה גם כ-50% ממשכורת המורים בבית-הספר היסודי לפי אומדן של 15,000 ל"י.

אומדן ההכנסות לשנת 1953/54 היה 65 אלף לירות. ההכנסות בפועל - 51 אלף ל"י. מכום זה נכנסו 1,200 ל"י ממשרד הפנים כמענק, אלף לירות ממשרד הבריאות, כהשתתפות בהחזקת הסרפאה, 800 ל"י ממשרד הסעד לעזרה לעניים.

אומדן ההוצאות באותה שנה היה 61 אלף ל"י. ההוצאות בפועל היו 51 אלף לירות, ביניהן: להנהלה - 4,000 ל"י; מפעל המים - 9,000 ל"י; בית-ספר - 25,000 ל"י; (השתתפות במשכורת בבית-הספר היסודי והחזקת בית-ספר תיכון); לבריאות - 4,000 ל"י. לענייני סעד - 1,000 לירות. תיקון כבישים וסלילת כבישים - 4,000 ל"י; שונות - 1,000 ל"י.

א.ב.

סיוור ועלת הפנים
30.5.55

יו"ר המועצה:

אוסדן ההכנסות בתקציב 1954/55 היה 107 אלף לירות וההכנסה בפועל - 101 אלף ל"י. 1200 נכנסו כמענק ממשרד הפנים, 500 לירות ממשרד הבריאות, 1,200 לירות ממשרד הסעד, 2,500 לירות ממשרד העבודה ו-1,500 ל"י כהלואות מתקציב הפיתוח.

אוסדן ההוצאות לאותה שנה היה 104 אלף ל"י. ההוצאות בפועל היו 101 אלף ל"י. ההוצאות מתחלקות כולקטון להנהלה - 6,000 ל"י; לבית-ספר יסודי ותיכון - 22,000 ל"י; (ב-80% מהסכום לבית-הספר התיכון ו-20% לבית-הספר היסודי). 13,000 ל"י לבניית חדריים נוספים לבית-הספר היסודי - 6 כחות. למפעל המים - 50,000 ל"י. תכנון כבישים - 4,000 ל"י. בריאות (החזקת המרפאה ושירותי הבריאות במקום) - 4,000 ל"י. שונות - 1,000 לירות.

אוסדן ההכנסות לשנת 1955/56 - 103 אלף לירות. הכנסות בפועל טרם היו. אוסדן ההוצאות הוא 101 אלף לירות. יוקטו המפעלים הבאים: הכנסת רשת חשמל לכפר, תאורה ברחובות ובבתים - 60 אלף לירות. המסך בניית בית-הספר - 6,000 לירות. השתתפות המועצה בהחזקת מרכז הבריאות - 10,000 ל"י. תיקון הכבישים - 3,000 ל"י. הכנת תכנית מתאר לבנין ערים - 1,000 לירות.

המסים שהוטלו לשנה זאת הם בשיעורים הבאים: מס על חדרי מגורים - 5 לירות לחדר לשנה; מס על חדריים שאינם חדרי מגורים - לירה וחצי לחדר לשנה; עבור האדמות - 15% מסווי לצרכי ארנובה. מס גולגולת - 5 לירות לנפש מגיל 18 ומעלה.

המועצה המקומית הקימה את המפעלים הבאים: פתחה בית-ספר תיכון של 4 שנות לימוד, עם בחינות-בגרות. בנתה שש כיתות לבית-הספר היסודי, כל כחה 7x8 מטר. סללה כביש-גישה מהכניש הראשי עד לתוך הכפר באורך של שלושה קילומטרים בערך. פתחה מרפאה לטיפול רפואי בתושבי הכפר. הקימה מפעל מים אשר הצריך הקטת בריכה ורשת צינורות בכל רחובות הכפר ובכל הבתים. המפעל עלה כ-60 אלף לירות. המועצה העמידה על חשבונה היא שוטרים לשמור בלילות.

כן עומדת המועצה להקים את המפעלים הבאים בשנת התקציב הבאה, כפי שהזכרתי קודם: התקנת רשת החשמל בכפר ותאורה ברחובות ובבתים - כ-60 אלף לירות. בניית מגדל למסגד עם נדירות למתפללים. הכנת תכנית מתאר לבנין ערים. השתתפות בהוצאות השנתיות של מרכז הבריאות המוקם בכפר בסך 10-14 אלף לירות ואולי יותר. מרכז הבריאות ישמש לאשפוז ילדים, מבוגרים, יולדות, פיקוח סניטארי, טיפול בילדי בית-הספר, טיפול יום-יומי וכו'.

אלו הן הפעולות שעשתה המועצה, עושה ותעשה.

א. חביבי: האם מפעל המים הוא בידי המועצה?

יו"ר המועצה: המפעל שהיה בידינו לא הספיק לנו, מסוים כך נאלצנו לקחת גם מ"מקורות".

א. חביבי: האם נתקלם בקשיים בגביית מסים?

יו"ר המועצה: באופן יחסי הנכונות לשלם את המסים טובה למדי. לא נאלצנו אף פעם לפנות לבית-המשפט או לעקל בכסים.

א. חביבי: האם מוצאת המועצה לנכון עדיין לגבות את מס הגולגולת, ומדוע? האם אין המועצה חושבת שקיימת דרך אחרת, על בסיס של מס בהתאם לרכושו של האזרח?

יו"ר המועצה: בשנת התקציב 1952/53 היה אוסדן ההכנסות 54 אלף ל"י. ההשתתפות באותה שנה במס גולגולת היתה בסך 5 לירות לנפש. המס הונהג עוד לפני שהוקמה המועצה הסמוכה, כי משרד החינוך נהג לגבות מס זה כהשתתפות בשכר המורים במקום. כיוון שהתושבים כבר התרגלו לשלם מס-גולגולת, מצאנו לנכון להמשיך בו מאחר שאם נבטל אותו ניאלץ להטיל על התושבים מס אחר או להכביד עליהם ע"י מס החדריים, ובר שהיא בלתי אפשרי בתנאים הקיימים.

א.ב.

טיור ועדה הפנים
30.5.55

אותם האנשים שאין להם הכנסה כלל, האם אלה מסוחרים שתשלום מס-גולגולת?

א. חביבי:

אלה שאין להם אפשרות לשלם אנו מסוחרים אותם לא רק מס גולגולת אלא גם מססי המועצה האחרים.

י.ר. המועצה:

מתוך הדו"ח שמענו הבלגות שהמועצה מצליחה בעבודתה. האם יש להבין מכך שאין לפס כל תביעות למשרד הפנים או לממשלה בכלל?

א. חביבי:

אני חייב להודות כי ההדרכה הניתנת ע"י משרד הפנים אנו מרוצים ממנה מאד, אלא שקיימת בעיית הלוואות. ברור שאין תביעותינו להלוואות באות על סיפוקן במאה אחוז.

י.ר. המועצה:

כמה תלמידים לומדים בבית-הספר התיכון, מהי מידת השתתפותה של המועצה בתקציב, ומהו שכר-הלימוד שמסלמים ההורים בבית-הספר התיכון? כן רצייתי לדעת אם לומדות בבית-ספר זה גם בנות.

ע. אמר:

מספר התלמידים: 50-55 מסירה עצמה, ובין 30-35 מהכפרים הסמוכים, בסך-הכל מגיע מספר התלמידים ל-80-100 לשנה.

י.ר. המועצה:

לשאלת שכר-הלימוד: - כיתת י"ב, שהיא הכיתה העליונה, תלמידיה מסלמים את שכר הלימוד הגבוה ביותר. התלמידים שהם תושבי טירה מסלמים 150 לירות לשנה. תלמידים מוץ לטירה מסלמים 100-115 לירות לשנה. כמה ט', הכתה הראשונה בבית-הספר התיכון, תלמידיה מסלמים 120 לירות לשנה. התלמידים מחוץ לטירה מסלמים 90 לירות לשנה. התפרשים בין התלמידים תושבי טירה ותושבי הכפרים האחרים בעשו כדי לעודד תלמידים מחוץ למקום לבוא ולהשתלם כאן. בנות לא לומדות כאן.

אשר למידת השתתפותה של המועצה: - ההכנסות המתקבלות משכר הלימוד של התלמידים מגיעות עד ל-12 אלף לירות לשנה. אנו מסלמים משכורת לסודים בסך 18 אלף לירות לשנה. המועצה שלמת אפוא כ-6,000 ל"י לשנה, מלבד ההוצאות לשמש, תיקונים ושיפוצים בבית-הספר. השתתפות המועצה היא אפוא בסכום של 8-10 אלפים לירות לשנה.

מהי שפת הלימודים, נוסף לערבית? האם לומדים עוד שפות, ואילו?

ע. אמר:

י.ר. המועצה: עברית ואנגלית.

שמענו שטסים על הקרקע הם בסך 15% משווי לצרכי ארנונה. בכמה מתבטא הדבר בכסף על דונם אדמת-בעל, ובכמה על דונם אדמת שלחין?

ע. אמר:

י.ר. המועצה: אדמות המועצה מתחלקות לשלושה סוגים: מטעים, - עבורם מסלמים 2,5 ל"י לדונם; ב) אדמה בלתי-זרועה - עליה מסלמים. לירה לדונם; ג) אדמה בלתי זרועה שהיא אדמת-בעל - עליה מסלמים חצי לירה לדונם.

ע. אמר: מהו השטח החקלאי הכללי?

י.ר. המועצה: 8000-9000 דונם. מהם 2500 דונם מטעים, 5000 דונם בהשקאה והשאר בעל.

ע. אמר: כמה עולים לחקלאי המים להשקאה? ומיהו בעל המים?

י.ר. המועצה: המים שאותם מספקת "סקורות" הם מי שתיה בלבד. לפי שעה טרם משתלשים במים אלה להשקאה. עבור המים מסלמים שליש מהיבול. רוב הבעלים הם תושבי טירה. מלבד זה קיימת חברה משותפת יהודית-ערבית, "פטל".

א.ב.

סיוך ועדת הפנים
30.5.55

מהו בדרך כלל מצבם הכלכלי של תושבי הכפר,
האכרים ואלה שאינם אכרים?

היו"ר ג. חת:

רוב התושבים הם חקלאים. מצבם של אלה טוב
למד. אבל בין הפועלים יש קצת אבטלה.

יו"ר המועצה:

בשם כל חברי הוועדה ברצוני להגיד שבצענו נחת
ממה שמענו פה. אנו שמחים לקבוע שהיחסים בין
המועצה המקומית ובין השלטונות הם משביעים-רצון, ובייחוד בכל מה שנוגע
לשיתוף-הפעולה עם משרד הפנים.

היו"ר ג. חת:

יש לי רק בקשה אחת אתם, בתור ועדת הפנים, בודאי
מטפלים בשאלות מסוג זה. יש בעיה של איחוד
המטפחות. האם יכולה ועדת הפנים לעשות משהו בענין זה? חגשנו כבר בקשות,
אך טרם בענינו.

יו"ר המועצה:

בענין איחוד המטפחות יש הודעה מטעם הממשלה ויש
תקנות קבועות בנוגע לזוג בני המטפחות הנכללים
במסגרת זו.

היו"ר ג. חת:

רוב האנשים שעליהם מדובר נכללים בתוך המסגרת
שהוכרז עליה ע"י הממשלה: תלמידים שהשלימו את
לימודיהם מעבר לגבול ורוצים לחזור וכו'.

יו"ר המועצה:

במידה שהם נכללים במסגרת, אבקשכם לשלוח לוועדת
הפנים רשימת השמות, ואנו נעבירה למשרד הפנים
ובקש הסברים.

היו"ר ג. חת:

לפי אינפורמציה שקיבלנו בנדון מתברר שרוב
המקרים שטרם מצאו את פתרונם האשמה איננה
בממשלת ישראל אלא בממשלות של הצד השני.

ע. אסר:

מאחר שטרם קיבלנו כל תשובה משלטונות ישראל
בענין זה, הרי לא יכולנו לדעת מהו העיכוב.

יו"ר המועצה:

חבר המועצה:
יש לי שאלה בנוגע ל"מקורות". אנו אשים חקלאיים
והמים בשבילנו הם כאוויר לנשימה. משרד החקלאות
הבטיח בשעתו לחפור באר ולכסות את הוצאות החפירה מהפרשי המחירים המגיעים
לנו ממשרד החקלאות מתקופה קודמת. הנהר נחפרה, והחפירה עלתה 150 אלף ל"י.
ברור שהכפר אינו יכול לשלם הוצאות מסוג זה בבת-אחת, על אף נסיונות
המועצה לגבות את הסכומים מאת התושבים. ניקשנו מאת הממשלה הלוואות
לצורך זה, אך עמדו בפנינו מכשולים ולא יכולנו לבצע את הדבר. אחר-כך
נודע לנו כי ההסתדרות לקחה על עצמה לספק בענין, אולם עד כה טרם נוצע
דבר, פרט לחיבור צינור מהבריכה אל מסילת-הברזל. השנה, כפי שידוע לכם
בודאי, הפסידו החקלאים באפונה, בתפוחי-אדמה, בצנון ובענבים - שהם
הגידולים העיקריים שלנו ואין ביכולתנו לשלם את השליש שתובעים מאתנו
כדמי תשלום עבור המים, כי שני-השלישים הנותרים אינם מספיקים לכיסוי
ההוצאות.

בענין זה התנהל משא-ומתן ממושך בין המועצה
ובין "מקורות" כדי לקבל טידיה את המפעל.

מר לנדמן:

יו"ר המועצה:
אמנם בתחילה הובטח ע"י הממשלה שההוצאות יכוסו
ע"י הפרשי מחירים. אולם "מקורות" תבעה מאתנו
סכום של 140 אלף לירות אם אנו רוצים לקבל את המפעל, שהן 36 אלף זכיון
למפעל לתקופה של 99 שנה ו"מקורות" חספק לנו 20 מיליון מט"ע מים. בוסף
על כך תבעו 100 אלף לירות להקמת בריכה עם רשת של צינורות. לפי זה
יצטרכו החקלאים לשלם 120 לירות לדונם כדי שהמפעל יהיה שייך לכפר ולמועצה.

יו"ר המועצה:

על כן, כצעד ראשון, הסתפקנו במפעל המים לשתיה
בלבד, ושילמנו 5,000 לירות עבור 1/4 מיליון קוב מים. קופת-העמלים
מטעם ההסתדרות שילמה אחר-כך 31 אלף לירות בתנאי שהקופה תקבל את המפעל

א.ב.

ס'ור ועדת הפנים
30.5.55

י'ור הטועצה:

לידיה לחמש שנים ס'קורות", ותמסור את המים לחקלאים. אולם גם בענין זה היתה דחיה בלך ושוב, ובמסך חמש שנים לא נסתיים הענין. השנה פגעה הבצורת במיוחד בחקלאות המקומית.

מהם הפרשי הטחירים המגיעים לכם מהממשלה? א. חביבי:

עד כה לא קיבלנו מאומה, ואין אנו יודעים שום דבר. י'ור הטועצה:

ענייני כלכלה אלה חורגים כבר מסמכותה של ועדת הפנים. אבל אנו חושבים ששרד הפנים לא יסרב לקשור את הקשרים הדרושים עם מוסדות הממשלה היכולים לעשות משהו בענין זה, ונבקש את סר לבדמן למסור לשר הפנים את הדברים שהושטעו כאן וייתכן שהממשלה תמצא דרך לעזור לכם לצאת מהמצוקה. י'ור נ. חת:

הכפר קיבל בשנה הקודמת הלוואה מהפיתוח עבור ס'י-שתיה, ואם יפנו גם הפעם בתכניות חדשות, בוודאי ידון שרד הפנים בבקשות. סר לבדמן:

(חברי הוועדה חזרו לירושלים בשעה 20.45)

3332